

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 21 Maig de 1916.—Núm. 138.

BIBLIOTECA PUBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos
TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Per la Oficialitat de la Llengua Catalana

Una carta oportuna

En defensa de la llengua catalana

AMB els anteriors títols trobem en el diari de Lleida *El Pallaresa*, la reproducció de una molt interessant carta dirigida pel diputat a Corts per Sort-Viella don Emili Riu al cap del partit lliberal en el qual figura. L'esmentat diari glosa la carta i s'hi adhereix entusiàsticament, per creure del tot justa i racional la petició de poder usar a Catalunya, en tots els actes de la seva vida «nostra preuada llengua.»

La carta del senyor Riu és concebuda en els termes següents:

«Excmo. Sr. Conde de Romanones:

»Mi querido amigo y jefe: Por los periódicos de Barcelona de anteayer, veo que la Mancomunidad se dirigió al Gobierno pidiendo que se reconozca la oficialidad del idioma catalán.

»Quisiera que V. recordase, como le dije varias veces desde hace tiempo en las breves conversaciones que con V. he tenido, que esta es, de todas las reivindicaciones que la Mancomunidad hace en nombre de Cataluña, la más grave, la más justa, la de más hondas raíces en el sentimiento del pueblo catalán, la que mayores perturbaciones puede traer de no ser atendida y aquella que puede poner en muy grave situación delante de sus electores al partido liberal de Cataluña. A mi juicio, el Rey en el Mensaje de la Corona debería adelantarse a la petición que harán los diputados por Cataluña, invitando a todos los diputados a que cada cual trabaje por la prosperidad de España en su idioma natal.

»Por mi parte, entiendo que es de justicia la reivindicación de poder hablar en catalán en todos los actos administrativos y oficiales de Cataluña. No se puede hablar del problema ibérico, ni de aspiraciones de lograr la alianza con Portugal como base de la grandeza de España, ni tener autoridad para impedir que desde Cataluña se haga, con vistas al extranjero, la propaganda de que hay en España naciones oprimidas, si no se reconoce el derecho a hablar en catalán en todos los actos políticos y administrativos de Cataluña.

»Estuve días pasados en la Presidencia para verle a V. y hablar de este asunto, y sentí no encontrarle para exponerle de palabra la importancia enorme que tiene esta cuestión para promover agitación en Cataluña. En estos momentos, y dada la situación de Europa y el resurgimiento del problema de las Nacionalidades, que Inglaterra ha puesto sobre el tapete, considero en extremo delicado aplazar la resolución de este problema e ir procurando eliminarlo de los temas de discusión, como es costumbre general en nuestra política, a fin de que se cansen y fatiguen los que reclaman. Aplicado a este asunto, ese es un procedimiento funestísimo.

»Yo le rogaría a V., en nombre de mis amigos de Lérida, y en nombre del bien de España, que conceda a V. a ese asunto «urgentemente» la atención necesaria para formar rápidamente juicio, y si el de V. es favorable, esfuércese V. en vencer las resistencias que seguramente encontrará en el partido liberal.

»Le saluda su buen amigo que le desea acierto en sus difíciles funciones y le reitera su adhesión.—
Emilio Riu.

»Madrid, 4 de mayo de 1916.»

El Govern francès dóna a l'idioma català la consideració d'oficial pels efectes de la censura.

Un decret del Govern francès publicat ara de poc, advertia que les cartes no escrites en una llengua reconeguda oficialment, foren interceptades per la censura i no arribarien a destinació.

Davant d'aquest decret el diputat pels Pirineus Orientals senyor Brousse, català, telegrafia al president del Consell, al ministre d'Afers exteriors i als de la Guerra i Comunicacions, demanant per al català els mateixos drets, que per als idiomes reconeguts com oficials.

La petició del diputat català ha obtingut plena satisfacció. El senyor Clémentel, ministre francès de Comunicacions ha fet saber al senyor Brousse la decisió del Govern de la República en la carta que traduïm a continuació:

«Paris, 9 de maig de 1916.

»Senyor diputat i estimat company: En resposta al telegrama que havien tingut a bé dirigir-me el 23 d'abril, a la vegada que al senyor president del Consell i al senyor ministre de la Guerra, tinc l'honor de fer-vos avinent que en raó dels motius indicats, l'autoritat militar acaba de decidir que amb caràcter excepcional les cartes escrites en català, llengua no oficial, seràn, noresmenys, admeses a la censura.

Tinc una gran satisfacció en comunicarnos aquesta decisió.

El ministre de Comerç, de Correus i Telègraf.—
Clémentel.»

Fracàs

Necessitat de reformar
el nostre programa

NO podem avenir-nos, els republicans, a perdre impunement una serie continuada de lluites electorals comptant, com comptem, amb un nombre tan gros de masses populars. Per xò no hem de parar de endinsar en la qüestió fins descobrir el nervi llesionat per virtut del qual esdevé imperfecte el funcionament del organisme.

Que tenim masses, es indiscutible. Lo que hi ha es que no hem sapigut fer-les incondicionals aquestes masses, i sovint, al encarar-se amb la crua realitat en un moment decisiu de lluita actuen talment com a masses porugues, indisciplinades...

Aquella plena possessió de la realitat, aquell sentit pràctic, aquella fermesa, aquella disciplina i àdhuc aquella confiança amb l'organisme director que cal posseir no'l frueixen les masses republicanes, i a tot'hora les veiem intimament devotes de la paraula República, emprò inconseqüents amb el sentit real de la doctrina democràtica, avant-sala de la Gloriosa fórmula de govern. Si així no fós, ¿a què vindria donar el sufragi a un home lliberal o conservador que, per ser-ho, sintetise l'actual regim de militarisme, de burocracia, de imperialisme, de clerecia i de privilegis?

Hem de destruir la realitat. Hem de preparar-nos a educar democràticament a les masses parlant-los de coses vives, palpables i positives; de coses que encarnin el seu medi de viure, el seu aliment espiritual i el benestar de la seva familia.

No n'hi ha prou amb el programa que venim

predicant fins aquí per a fer adeptes. Consequirem fer-los, sí, perque la bondat indiscutible de les nostres doctrines lo menys que poden realitzar es aquets adeptes amb homes d'acció; hem de realitzar una serie d'adicions a les nostres prédiques.

El temps avensa i lo que uns anys enrera era eficaç avui es inútil, perque'ls mitjans son diferents, del mateix modo que lo que constituí un somni utòpic temps passat, se admet avui com a cosa corrent. Aixís ens trobem amb la poca eficiencia de nostra labor, i es que laborem precisament amb les mateixes eines de cinquanta anys enrera i no tenim en compte que laborem amb material d'una distinta qualitat.

¿Aon hem de anar avui amb un programa a base (en gran part) de la qüestió clerical, del servei obligatori, de la secularització de cementiris, del matrimoni civil, de la supressió de la fórmula del jurament, de la substitució dels consums, etc., etc? Doncs tinguem en compte que encara avui figuren aquestes aspiracions com a base essencialíssima de les nostres reivindicacions.

Hem d'anar a la suplantació d'aquest credo i ajuntant-lo amb el de la llibertat de consciencia, llibertat de càtedra i altres que existiren avans del actual, arxivar-los convenientment, posant en son lloc modalitats mes modernes i que son substancies positives i d'una digestió i assimilació admirables per a les classes popular i mitja.

Com diu molt bé l'Alvar de Albornoz, portem perduts cinquanta anys amb una discussió per demés estèril de sí devem ser, els republicans, revolucionaris o governamentals, si devem encarar el sentit de protesta o el de cooperació. Doncs bé, aneu-li a la gran massa; la del camp, la de montanya i àdhuc la classe treballadora de les ciutats amb semblant tema i veuréu amb quina indiferencia o amb quina desconfiança os escolta (parlem d'avui).

Pel contrari, en els moments actuals quan lo patrimoni está a punt de veures invadit per una plaga terrible i per consegüent de perdre's la base de viure, aneu-li al treballador del camp amb la qüestió del sulfat i aleshores veuréu operar-se el miracle desitjat i vos restará agrait per que per a ell—que no pot entendre mes que les qüestions essencialment simplistes, donat la seva deficiente cultura—es una qüestió viva lo del sulfat i no la secularització dels cementiris...

I agafant aquest assumpte en un sentit mes ampli notarem que colectivament es poden obtenir els mateixos efectes. Creém en un poble un sindicat agrícola que vinga a resoldre per a la pagesia els problemes dels guanos i de les maquinaries agrícoles, el problema del petit crèdit i del regadiu i tindrem tot el cens d'aquell sindicat (que sovint pot constituir la majoria absoluta del poble) de la par nostra.

Quin dupte hi ha que aquesta labor fora incompleta—i fins a cert punt indigna—si no ho arrodoniguéssim amb una educació essencialment republicana i nacionalista. Amb un gran amor a les llibertats i a la democracia.

Fem per manera, doncs, de completar i modernitzar nostre deficient programa i un cop conseguit llancem-nos plenament, decididament a la lluita amb la fé cega de la mes esplendorosa victoria.

Les qüestions econòmiques han de dominar al mon. Avui ja la qüestió econòmica sotrega la humanitat, i des de l'individu mes humil a l'institució mas omnipotent tot batega en el mar de la lluita econòmica. Tota bandera de combat porta en sí el seu replec de economia, doncs incorporem l'economia a la bandera nostra i no ens espanti anar-nos acostant amb els socialistes; ans al contrari, tant de

bò que arribessim a confondre. Nosaltres amb ells pel nou caire econòmic, i ells amb nosaltres per un nou caire d'amor i regoneixement—d'una manera oficial—a les Nacionalitats.

¿Vol dir, tot lo que hem mal escrit en aquestes ratlles, que hem de fer omisió de nostres ideals catalanistes nacionalistes? ¡No; això mai! Però sí que podem revestir a nostres homes representatius de aquest segell inconfonible de nacionalisme, perquè son les personalitats de nostre partit les que, des de'l Parlament, la Diputació, l'Ajuntament; des de la Càtedra, des de la tribuna, des de'l laboratori i la premsa han de donar carta de realitat a lo que son les sagrades ambicions de nostra política, però al gran poble, an aquest poble que sols treballa i sols menja, parlem-li de lo que afecta a la seva vida; an aquesta sencilla vida ocupada pel treball i pel sofriment i servim-li l'aliment previ del seu benestar econòmic.

Insistirém.

J. G. P.

◆ ◆ ◆

Coses trascendentals

De la necessitat del ensenyament en la llengua maternal

(CONTINUACIÓ)

Per tot això's comprén el que les intel·ligències més riques d'idees, son també més riques de paraules—ço que no vol dir que siguin amb més facilitat a la oratoria—i el mateix succeeix en els pobles, els quals, com més civilitzats i cultes son, més riquesa de lèxic tenen i més cultivat el llenguatge. I fem encara una altra observació: que per a que hom asimili allò que ve estudiant, cal que pugui expressar-ho correctament i sense esforç amb el seu propi llenguatge; que hom no arriba a fer-se *seu* un concepte fins que'l enmotlla i encarna amb paraules seves. I una altra observació encara: que les impressions que, passant pels sentits, van al cervell, no passen de tals fins que en ell s'elaboren encarnant-se en paraules i allavors esdevenen idees.

Però hi ha més encara: aquesta força intel·lectiva ha de ser enfortida i desenrotllada com pertoca a tota força i activitat vital, mitjansant el seu exercici, ço es: pensant; i com que pensém parlant-nos interiorment, resulta que cultivant aquella força intel·lectiva, cultivém el llenguatge, i com que quant parlém pensém també, cultivant el llenguatge exercitem l'intel·ligència, de fairsó que les cultivacions del llenguatge i de l'intel·ligència, van a parells i no son, en realitat, més que dos aspectes d'una mateixa educació, i per això que el progrés intel·lectual presuposa el progrés del llenguatge, i com més sòlida es la cultura d'aquest, es més perfecta i sòlida la cultura d'aquell, i que finalment, en conseqüència, la educació del llenguatge es una de les bases imprescindibles per a la cultivació del intel·lecte i per a l'adquisició de tota mena de coneixements i es, per lo tant, una de les bases de tota verdadera educació.

I ara, aclarida aquesta veritat, que es la premissa del nostre raonament o disertació, podem fer-nos la següent pregunta: Serà possible aquesta educació del llenguatge, base d'una educació escolar, cultivant en els nens un llenguatge diferent del maternal? Més precís encara, descomposarém aquesta pregunta en aquestes tres: Primer, Es, simplement, possible aquesta *cultivació* d'un llenguatge diferent del maternal, en els primers anys? Segon, Suposant aquesta possibilitat—encara que resulti que no es possible—quins resultats donaria una tal cultura? Tercer, Aquests resultats serien iguals, majors o inferiors als resultats de la cultivació del llenguatge maternal?

I anem a investigar la resposta a la primera pregunta: «es possible el cultiu d'una llengua estrangera als nens, en els primers anys escolars?» En absolut, un nen en els primers anys escolars pot aprendre una llengua estrangera fins a parlar i a escriure correctament amb ella, mitjansant una gran cura i una educació especial, aillant-lo del medi que li parla amb

la llengua nadiua i obligant-lo a parlar i a escriure esclussivament amb la llengua imposada, com ne fou exemple d'això Montaigne, qui, de petit, ja parlava i escrivia perfectament en llatí gracies an aquells recursos, ben antipedagògics, per cert. Ço que ja no's pot pas afirmar es que en l'esperit del nen, fins en aquest cas extraordinari, esdevingués viventa la llengua imposada, com ne fou exemple'l mateix Montaigne, qui era una maravilla al parlar el llatí; però després escrigué, i bellament, en francès i recomenava que s'aprengués el francès més aviat i amb més preferència que'l llatí. Però fins aquests mateixos resultats serien positius en els nens d'una escola nostra amb un nombre regular de nens i vivent en un medi en que tot els parla amb la llengua maternal? A mi'm sembla que l'intent ho seria també al fracàs, car se podria lograr que els nens aprenguin algunes paraules i fins algunes formes de dir de la llengua estrangera, però com que estan acostumats per a totes les llurs necessitats d'expressió a usar la llengua natural, tant en la familia com en el carrer, com en el joc i hasta en la mateixa escola quan parlen ells amb ells—i seria un absurd el volguer-ho evitar—es impossible que'ls exercicis forçats, de *deber*, i ademés que les paraules i modes de parlar que la llengua nova que aprenguin, mai formaràn un cos orgànic i vivent i, per consegüent, no seràn pas un *cultiu*, que, com tothom sab, ha de ser cosa viventa.

ALBERT SANS FARGAS.

(Continuará).

◆ ◆ ◆

Portes falses (!)

UN senyor S. des de *La Reconquista* es queixa de les portes falses de l'Ajuntament, i qui diu portes falses, diu el nomenament de un professor suplent gratuït de la Escola municipal de dibuix.

No sembla sinó que aquest senyor S. vulga ser el porter major de la casa gran, i de que tot lo que per ella passi tingui que ésser amb son consentiment, puix de lo contrari, se exposan a rebre el xàfec d'una llarga prosa...

Quins artistes deu voler per professors aquest S.?

El que en aquest cas ens ocupa, entenem, com així ho entengué l'Ajuntament, que és el que millor podia haver escullir, puix a mes d'ésser un artista ben recomanable i que per a obtindre aquet títol ha acudit a públiques exposicions, és mestre superior i desempenya actualment el càrrec de professor de dibuix, essent sa classe una de les més concorregudes de Tarragona. Es que volen un Fidiàs en persona o es que'l senyor S. conta amb professor que, a son judici, hi encaixaria en la plassa, com de motllo... tants hi ha que també voldrien ésser ministre i se les tenen que espenyar; paciència senyor S., que un altre cop serà.

◆ ◆ ◆

TINC SÓN...!

Al amic M. Romani

No sents quins cops ressonen...?

... la nit es avençada...

¿no'ls sents? ¿no t'esborronen...?

Acóstat prop de mi,

ma dolça enamorada;

es tard i vull dormí

i't vull ben prop del cor

oh! mon únic tresor...

... *tinc són... i vull dormí...!*

Altres volta ressonen...!

no'ls sents?... ¿no t'esborronen...?

... es el mestre fuster

que negra caixa clava...

... es tard... tinc fret... aprópet bé de mi...

—... Pesat butxi, ... acaba!!

... *tinc són i vull dormí...!*

WERTHER.

◆ ◆ ◆

MARGINAL

Avui, igual que ahir, i que demà

LES Corts espanyoles estan ja obertes, obirant-se en elles una febra que en realitat no existeix i que solsament té per efecte el que a la vista del poble, els qui comanan la política, puguin esdevenir com a cumplidors perfectes dels deures que se imposaren quan li demanaren el seu sufragi. I, desgraciadament, aquesta febra es un mite, puix que's redueix tantsols en una serie continuada de parlaments, mes o menys ben pronunciats i res mes, i les paraules com no siguin seguides dels fets, el vent se les emporta com el fum, no quedant-ne cap brí de profit per a aquest poble tan sofert.

De aquesta actuació nula ne son responsables els ciutadans tots, perquè se abstenen de pendrer-hi una franca i decidida part en la lluita de la política en general. Es menester, doncs, que el poble intervingui en aquelles lluites electorals, amb fé i ardidesa, per a donar la seva representació a qui ne sigui digne de posseir-la, a qui fent-se càrrec ben bé de la tasca que se li encomana sàpiga desenrotllar-la de una manera perfecta i profitosa per al poble que'l nomena son representant.

Mentre's no siga aixís, mentre's no trenquem aquests vells procediments continuarem sempre empitjorant, anant a menys, decaïnt, en contra d'enlairant-nos, de anar amunt, fins a colocar-nos al nivell que'ns pertoca.

Quan vindrà això? Quan el poble se fassi càrrec ben bé de la seva situació, i lo que es mes, quan tinga suficienta forsa de voluntat i quan sàpiga imposar-se com cal, desposseïnt an els qui ara figuren com a capdevaners i que en la seva actuació no'n son. De gent que solsament serveixi per a esvenir-se de portar l'acta a la butxaca, no'n necessitem, puix que per això tot'hom és bó. Lo que cal es gent que treballi, pró amb fermesa, per al bé del poble.

A actuar, doncs, poble. A actuar amb tota la forsa i ardidesa possible, sens decaure per a res, sens aturar-se en el camí emprés, fins a arribar al complert assoliment dels nostres anhels, que ho son de nacionalisme i república. Desperta, poble, i actua.

PÒL·LUX.

◆ ◆ ◆

Escola de Funcionaris de Barcelona

HEM rebut de l'Escola de Funcionaris d'Administració local de Barcelona, la Memoria dels treballs realitzats durant el passat curs, juntament amb els programes de les assignatures.

D'aquella se dedueix la molta tasca portada a terme, tasca no sols d'estudi, de seminari, de preparació silenciosa en la que se genera un còs de tècnics que el dia de demà ho d'omplir les Secretaries municipals, donant nova vida i noble impuls a l'organisme administratiu local, sinó també frondosa actuació en defensa de la classe secretarial d'avui dia, abandonada, oblidada per complet, en un inconscient oblit de l'importancia de la mateixa, sobre quines dèbils espatlles carrega el pés feixuc d'una part principalíssima de la pública administració.

En pró de dita classe, se fa veurer en la Memoria l'intervenció del professorat en una pila d'actes cel·lebrats, entre ells, varies Assamblees de secretaris. Se dona detall complert de la Primera Setmana Municipal, a semblansa de la qual, segons noticies que tenim, se celebrarà aquest any la segona.

Parla després de tot això la Memoria, dels cursos d'estiu i d'extensió universitària en els caps de partit, dels concursos i treballs estadístics, de l'ensenyança lliure, del Museu municipal, de la Biblioteca municipalista, de la Borsa de funcionaris, de la tutela de nois forasters i de les càtedres complemen-

garies. A continuació s'inserten els programes de cada assignatura, quina extensió dona prova de la serietat de les ensenyances i de la formidable preparació tècnica que els dos cursos d'estudi representen.

En resum, la Memoria fa veure la meritíssima tasca de l'Escola de funcionaris, que sortosament creà la Diputació de Barcelona en 1913.

GLOSA

VI

Conte de l'arbre i l'escultor

L'arbre parlava al hom artista:

—Ingrat!; a mi qui't doní mos fruits i mes flors cobetjant-te en mon ombrí; qui bressolá amorós el niu dels rossinyols que't cantaven les nits silencioses, quan, enamorat i sentat a mos peus estrenyies la destra de ta dolça amor contra ton pit, bebent amb els ulls les frases sens paraules de sos esguards; a mí, qui quan tu infant t'he tingut entre mes branques com mare entre sos braços; me dones mort, crudel! segant ma soca a cops de destrál, me prens la vida...!

... i l'arbre tombà a aitals cops... i parlà l'hom artista a l'arbre:

—Oh! vell amic qui m'has vist naixer; qui m'has tingut com mare entre tos braços; qui flors m'has donat i ombra i fruits... qui m'has tingut als peus quan mos festeigs! ¿què puc amb tu fer mellor que lo que are...!

... i l'hom artista amb magicians mans convertia la soca del vell arbre en la figura esbelta, i jove, i hermosa de la tan adorada dona...

WR.

NOTES DE SPORT

AVUI, a dos quarts de cinc de la tarda, tindrà lloc en el Camp de Sports un sensacional partit de foot-ball entre'l primer equip del R. C. D. Espanyol de Barcelona i el de igual categoria del Gimnàstic.

Es inútil fer resaltar l'importància d'aquest partit, car els aficionats qu'estant una mica al corrent en coses de pilota, coneixen prou lo que valen els jugadors del Espanyol, equip a qui ultimament s'es donat el nom de reivindicador de Catalunya sportiva per son darrer triomf per 2 a zero sobre'l Madrid F. C., i per ser el Madrid l'equip que en les semifinals del campionat d'Espanya vencé al Barcelona, campió de Catalunya, no certament perque jugués mellor, sino per les artimanyes d'un referée, antic jugador i capità del Madrid, qui ajudà als seus d'una manera descarada.

Per això no sols els aimants del foot-ball deuen acudir avui al camp de Sports, sino amb ells també els verdaders aimants de Catalunya, els que desitjen son triomf en totes les esferes del saber, en tots els ordres de la cultura i en totes les manifestacions de sa potent vitalitat.

Concurs nacional de nines

EL Centre de Dependents del Comerç i de la Industria de Terrassa ha organitzat un Concurs Nacional de Nines que se celebrarà els dies del 1 al 5 de Juliol pròxim. En el cartell convocatori se invita a totes les regions espanyoles al mentat certamen.

Els assumptes son els següents:

A.) Conjunt o parella de nines que presentin els trajos típics d'alguna regió espanyola.

B.) Nina que's presenti habillada amb un trajo d'època.

C.) Nina que representi alguna moda.

I els premis ordinaris son:

Primer premi:	500 pessetes	—	Diploma d'Honor
Segon	: 300	—	"
Tercer	: 200	—	"

A mes s'adjudicaran tants premis extraordinaris com el Jurat cregui convenient, que consistiran en metàlic i objectes d'art.

L'envió de nines se farà a nom d'Ignasi Utset, carrer de Sant Pere, 22, per tot el dia 25 de Juny, data en que terminarà la admissió.

L'esser el mateix el nombre d'assumptes i premis ordinaris no significa de que correspongui un premi a cada un d'ells, si no que, tenint en compte el mèrit absolut de les nines, grupus o parelles, pot donar-se el cas de que a un sol assumpte se li destinin els tres premis.

De l'Ajuntament

LA sessió del dilluns passat, fou presidida per l'Alcalde Guasch, assistint-hi 19 regidors, aixís com un públic nombrós.

Avans d'entrar a l'orde del dia En Virgili demaná que la proposició dels Srs. Armengol i Nadal se anteposí a lo demás que figura en la orde, colcant-la en primer terme.

La mentada proposició, que constitueix un vot de censura a l'arcalde per lo ocorregut en la passada sessió de no haver deixat parlar an en Nadal, fou defensada per aquest mateix, atacant en primer terme a l'arcalde per la seva pasivitat, aixís com li cità uns petits detalls de direcció que res tenien que veure amb la censura, i tot seguit arremet en contra den Vallvé, a tal extrem que constituí un vot de censura més per Vallvé que no per a Guasch, dient-li un sens fi de coses de caràcter particularissim, i que no afectaven per a res en la vida municipal.

Li contestà Vallvé, amb aquella guassa acostumada, desfen-se de tots els càrrecs de Nadal i fent remarcar la seva admiració per la feina pesadíssima de la majoria conservadora envers el millorament de la ciutat, vetllant per la higiene de Tarragona, buscant la millor distribució dels bens comunals, fent construir les obres de verdader ornat públic i sense adonar-se de que's fassi una *molt necessaria* claveguera precisament devant de la propietat de un d'ells mateixos, i per a fer-la amb major rapidés passen per damunt de tot lo que prevé la Llei i les Ordenances municipal, i deixen de omplir un paper que se'n diu Dictamen i un fet que se'n diu Acord per a fer aquesta obra! Acava en Vallvé sentint no poguer fer mes amplia la seva admiració per no tenir millors medis de oratoria que'ls demás *concellers* de la majoria posseixen, com per exemple els senyors Larín i Ollé, per cert que al veure que aquest darrer no prengué la paraula, com molt magníficament acostuma a fer, sortiren del saló molta gent desilusionats de no haver pogut oir-lo.

Parlà després en Prat amb molta delicadesa per a arreglar aquest assumpte (que sabem li causà un disgust el que la majoria's retirés del saló en la sessió passada al extrem que digué'l farien tornar boig) i després de algunes consideracions pronuncià aquelles paraules sacramentals de que «interpretant el parer de la majoria, donava per retirat aquest vot de censura»!

I ara s'ens acut a nosaltres el preguntar, com queden els senyors que firmaven la proposició, objecte de aquesta discussió? Veiem que no'n tenia prou la majoria conservadora-jauamista de fer un paper ridicol, retirant-se del saló, sino que necessitaven el fer-ne un altre, com aquest de la proposició del vot de censura!

Se anà aprovant-se tota la orde del dia fins al arribar al dictamen de la Comissió especial que entent en l'assumpte del enllumenament públic, per cert que dels dos únics republicans que formen part de aquesta comissió, o siguin els senyors Loperena i Cavallé, no hi eren, el un per no haver-hi assistit i l'altre per haver-se'n anat avans de arribar a aquest assumpte, qual dictamen fou impugnat per En Nin i al aludir la reunió que dita Comissió va celebrar en el Centre Industrial per a tractar de la forma en que havia de anar redactat el dictamen, va motivar que l'Armengol, com a president de la mentada comissió l'interrumpís, manifestant que dita reunió

no havia tingut lloc per no haver-hi assistit ni el senyor Loperena ni el senyor Cavallé, malgrat haver assegurat aquest últim moments avans, que hi havia assistit. Aquestes manifestacions produiren una grossa decepció dins el Consistori, i de una manera particularíssima an els nostres regidors Piñol i Lliteras, puix que aquells dos mentats regidors amb la seva negligencia deixen de contribuir a la obra que la minoria republicana havia emprés, laborant en profit de Tarragona, i doblement en aquest assumpte de tanta transcendencia com es el del enllumenament que com tot'hom ja sab, ne dependeix el que's resolgui de una manera favorable o perjudicial per als interessos de nostra ciutat.

Devant de aixó, els nostres regidors, per a evadir-se de tota responsabilitat de lo que pugui succeir i al mateix temps, a fi de que la opinió pública pugui fer-se càrrec de la seva gestió i del seu treballs en lo que se'ls hi té encomanat, els regidors nacionalistes republicans per boca den Piñol feren present que en lo successiu, recavaben la seva llibertat de acció en lo referent a la minoria republicana del Consistori, de la que ara se'n separen al fi de desvanixer la confusió que hi podria haver al jutjar el procedir dels demás regidors de la mentada minoria republicana.

Després de discutit el dictamen de la Comissió del enllumenament públic, se passà a votació, aprovant-se per 11 vots de la majoria en contra 8 de les minories.

NOVES

El llorejat «Orfeo Tarragoní» avui a dos quarts de deu de la nit, amb motiu de l'inauguració de son nou hostatge, donará una vetllada de caràcter íntim, que dedica als seus socis protectors i orfeonistes.

En dita festa hi pendrán part distingides senyoretetes i aplaudits artistes de nostre ciutat, ademés de les tres seccions de l'Orfeo que cantarán quiscunes composicions de son escullit repertori, éssent la primera de una serie de vetllades selectes que organitza nostre primera entitat musical.

El dimars se celebrarà al Saló Modern, cedit gratuïtament pel senyor Mengibar, una funció quals ingressos íntegros serán a benefici de l'associació «La Caridad». No dubtem que donat el fi de aquest espectacular, se comptaran per plens totes les sessions de aquell dia.

La passada setmana deixà el mon dels vius, quasi repentinament, la malhaurada senyoreta Na Maria Tapiador, germana del nostre volgut amic N'Anton, a qui enviem, aixís com a la demás desconsolada familia, el testimoni del nostre mes sentit pesam per tan irreparable pèrdua.

El representant en nostra provincia de la Companyia de segurs contra incendis «La Catalana» ha tingut l'atenció de fer-nos enviu de la Memoria llegida en la darrera junta general de accionistes, aixís com també un ben imprès llibre amb molts gravats, que se ha imprès amb obsequi als accionistes amb motiu de haver-se complert al acavar l'exercici de 1915, el quinquèssim any de sa fundació.

Agraím an En Santiago Vallvé la finesa que ha tingut amb nosaltres.

Per ahir i avui està anunciat al Coliseu Mundial el debut dels artistes «Blanco y Negro», duetistes a transformació. Aquests artistes, una hermosa tiple d'òpera, ella, i ell un eminent bariton de opereta, cantarán amb la cara tapada, segons resa el programa.

Se hi projectarán, ademés, una serie de pelicoles, entre elles «Un drama entre fieras», «Victima de los especuladores de cereales», «Actualidades Gaudmont» i «Un casamiento en el agua», cómica, de la serie Billie Ritchie.

El quadern de la *Lectura Popular* de aquesta setmana s'hi publica «Poesies» del prestigiós i conegut escriptor valencià En Francesc Badenes.

Tarragona : Imp. Llorens i Cabré : Fortuny, 4.

ANTIGUA CERRALLERIA - de la -
Vda. de Baldomer Baró
Plaça del Rei, 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretat, báscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., baix la direcció den
PAURUIZ

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann. — Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melgarejo
 de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissabte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

DE
JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanfes : Plumes Stilogràfiques : Pesa-carres : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i àlbums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FERRETERIA MALLOL

Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos — — Articles per a Sports

Sant Agustí, 9 i II. — Tarragona

Sastreria Novitat

LLUIS MONTSERRAT

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

PERE SIMÓ ROMEU

ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS

Curació de la carie dentaria i abturacions en plata, platino, marfil : Orificacions : Treball d'escola americana : Ponts, corones, pivots, dent espiga : Dents i dentadures de totes classes i preus : Cirurgia i tractament pràctic-modern per a la curació de les enfermetats de la boca i extraccions.

CONSULTA tots els dies, de 9 del matí a les 4 de la tarda, menys els diumenges.

RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.

TARRAGONA

AL DIA

Rambla de Sant Joan, 40

NOVITATS

BISUTERIA

PERFUMERIA

BRODATS

ROBA BLANCA FETA

CORBATES

GUANTS

COLLS I PUNYS

BANOS I STORS

HIMALAYA

El rei dels
 licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.

Demanen en els cafès i pasteleries

Indicat per a casaments,

batetjos i banquets

Continental

Stock

Accessoris i peces soltes per a
 Bicycletes,
 Motocicletes
 i Automovils

Olis lubricants, betzines i bujies.
 Vulcanització i venda de Neumàtics i càmares per a tota classe de
 Autos

Despatx i Exposició: MASDEU i C.^a

Unió, 32 :: Telefon 156.

TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic
 sos acreditats Cafés

Torrefacció diària

Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la
 qualitat dels seus gèneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3

TARRAGONA

Francisco Potau

Calçat fet
 i a la mida

Rambla S. Joan, 52

TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

DE
FREDERIC MIRET

Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves, vins, xampanyes
 :: i tota classe de comestibles ::

UNIÓ, 28 — TELEFON 245

TARRAGONA

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

Corbates i articles per a home

GILBERT GERMANS

PREUS BARATOS

JOAN ESBERT

FARMACÈUTIC

UNIÓ, 22

FRANCISCO COCA

Lo millor en comestibles

RAMBLA DE CASTELAR, 24

MENJADORS DEL JARDÍ

DE
FRANCISCO LÓPEZ

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endavant i a la carta.

Hospedatges per temporada a preus convencionals.

: Habitacions amb llum elèctrica :

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raïms sense alcohol

The Grape Juice C.^o L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalencia

Se ven per tot arreu

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopèdics

(TRENCATS)

Molts son els qui venen braguers, emprò molt pocs saben construir-ne.
 Costa col·locar un braguer, però moltíssim costa construirlo, doncs avans que col·locarlo bé es indispensable sapiguem construir, perquè sense la ciencia i pràctica de construcció mai pot adquirir-se la de col·locació.

El BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el mes pràctic i modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebel·des que siguin.

Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infància i tota la concèrnia a Cirurgia i Ortopèdia.

ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS

CASA MONTSERRAT - UNIÓ, 34 - TARRAGONA